

ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ І МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ

УДК 378: 338. 48(438.16)

Борушак Мирослав,
д.е.н., професор, проректор
Вищої школи туризму і готельного менеджменту
м. Гданськ, Польща

РОЛЬ ПОМОРСЬКИХ ВУЗІВ У РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ЕКОНОМІКИ

Постановка проблеми. Під науковим розвитком розуміють багатоаспектний процес еволюції, що характеризується динамікою етапів просування на все вищий, диференційованіший і складніший рівень. Розвиток взагалі є результатом позитивних змін як економічного, соціального, так і природничого характеру. Регіональний розвиток визначається передусім позитивною трансформацією економічних і соціальних факторів. У першому випадку, це низка послідовних змін як з точки зору кількості (зростання виробництва, зайнятості, капіталовкладень, доходів, споживання і т.д.), так і якості (технічний і технологічний прогрес, поліпшення економічних зв'язків, підвищення кваліфікації робочої сили, модернізація економіки, підвищення ефективності на мікро- і макро-економічному рівнях, поява нових продуктів на ринку і т.д.). У галузі соціальних проблем такий розвиток, у свою чергу, має на меті збагатити та урізноманітнити організаційну структуру і культуру суспільства й створити умови для розвитку фізичних осіб [5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанню розвитку туристичної галузі Польщі присвячені праці багатьох провідних науковців [2-7]: Боржишковського Й., Голембського Г., Яворського Ж., Матусяк А., Новаковської А., Панасюк А. та багатьох інших. Проте мало вивченим залишається питання підготовки кадрів для туристичної сфери Польщі.

Постановка завдання. Метою статті є вивчення ролі вищих навчальних закладів Поморського краю у підготовці кадрів для туристичної галузі Польщі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Концепція регіонального розвитку вказує про стійке підвищення економічного потенціалу регіонів із поліпшенням їх конкурентоспроможності при одночасному підвищенні рівня життя.

Основними показниками регіонального розвитку є:

- 1) валовий внутрішній продукт на душу населення;
- 2) індекс розвитку людського потенціалу;
- 3) індекс соціальної деривації;
- 4) темпи урбанізації;
- 5) частка зайнятих у сфері послуг.

Основними детермінантами сприяння регіонального розвитку є:

- 1) географічно-комунікаційне положення;
- 2) переваги агломерації;
- 3) технічна інфраструктура;
- 4) трудові ресурси;
- 5) інвестиційний капітал;
- 6) передача знань та інформації;
- 7) законодавство [2].

У кращому становищі опиняються ті регіони, в яких розташовані аеропорти, автомагістралі та міжнародні залізничні лінії. Чим гірша якість транспортних зв'язків, тим менша ймовірність швидкого розвитку. Легкий доступ, а особливо до автомобільного транспорту, насправді є одним з найважливіших факторів для вибору місця діяльності, розташування державних установ, а також організації культурно-розважальних заходів та спортивного туризму [3].

Не менш важливою є наявність привабливих зон для відпочинку та дозвілля (наприклад, водойми, гори, каньйони, печери, ліси). Такі регіони мають додаткові переваги (економічна рента),

сприяючи формуванню індустрії гостинності, багаторічній або сезонній торгівлі та громадському харчуванню.

На динамічний розвиток регіону також впливає наявність природних ресурсів, їх висока якість і значущість. Це сприяє інвестиції не тільки в гірничодобувних підприємствах, а й у збагачувальних фабриках. Найважливіше значення мають стратегічні бази для енергетичної економіки країни, осередки видобутку дорогоцінних металів або рідкісної сировини, що використовується в інноваційних технологічних процесах.

У Польщі певну роль відіграє також географічне положення (історична зумовленість). Це бере свій початок ще з минулих часів, тому що пруська влада, на противагу російській, залучала значні інвестиції в територію, що була під її юрисдикцією.

Особливо привабливим місцем для іноземних інвесторів є мегаполіс. Приплив іноземного і внутрішнього капіталу сприяє створенню нових робочих місць і збільшенню особистого добробуту. З грошми приходять так званий "Міський спосіб життя". Він передбачає розвиток сфери культури і розваг або спорту. Велика кількість свят, оригінальні, як зараз, культурні заходи, стають гарною рекламою та приваблюють як місцевих, так і закордонних туристів. Найчастіше вони діляться на переваги локалізації та урбанізації, які визначають спільну основу для використання технічної та соціальної інфраструктури, як правило, в центрі регіону (головне місто і його околиці). Через неподільність капіталу вони повинні створюватися і використовуватися групою економічних операторів, які взаємопов'язані і функціонують в межах державних інвестицій [7].

Реальністю стає Триміська метрополія. Спільна робота уряду, вчених, влади та ЗМІ мегаполісу дали результати. Уряд підтримує таку ідею і законно планує створити метрополію. Це означає, що її виникнення не залежатиме від домовленості між співтовариствами. Нею має стати одна з трьох, що знаходиться біля Варшави і Сілезької агломерації.

Триміська метрополія не обмежується Гданськом, Гдинею і Сопотом. До її складу має вступити близько 30 сусідніх муніципалітетів і округів від берега моря аж до Тчева. В результаті виникне одне з найбільших міських поселень не лише в Польщі, але й у Балтійському морі з більш ніж 1млн жителів. Загальна площа всіх міст, які бажають приєднатися, становить близько 5000 квадратних кілометрів.

Велике значення має структура регіональної спільноти: відповідно до статі і віку, рівня освіти, професійних кваліфікацій, масштабу безробіття [8].

Поморська вища освіта не належить до передової групи державних "постачальників" академічних знань, про що свідчить так званий брак істотного зростання зацікавленості у навчанні осіб інших воєводств (97% студентів останнього року навчання походять з Поморського воєводства). Низькою є також інтернаціоналізація вищої освіти, особливо з точки зору кількості студентів і дослідників з-за кордону.

Визначена наступна спрямованість дій:

№	Напрямок діяльності	Простір стратегічної інтервенції
1.2.1.	Інтернаціоналізація вищих навчальних закладів і експорт освітніх послуг	Простір Триміста, а також Слупськ
1.2.2.	Міжвузівське співробітництво у рамках регіону	Ціле воєводство
1.2.3.	Співробітництво вищих навчальних закладів і роботодавців для покращення якості навчання	Ціле воєводство
1.2.4.	Підтримка субрегіональних осередків шкільної вищої справи	Слупськ, Хойніце–Члухув, Квідзинь

До 2020 р. прогнозується майже 25%-ве зменшення чисельності населення віком 19-24 роки, а це призведе до того, що Поморським ВНЗ доведеться конкурувати зі студентами інших національних і міжнародних університетів.

Визначено прогнозні показники:

Показник	Базова цінність	Тенденція до 2020р.
Число зарубіжних студентів у регіоні	1114 чол. (2010/2011)	Мін. 3000 чол.
Відсоток студентів на напрямках, що відповідають галузям з найбільшим потенціалом розвитку	55% (2010/2011)	70 %
Відсоток студентів у субрегіональних академічних осередках	7,6% (2010/2011)	10 %

Джерело: [1; 6]

Є певні передумови для оптимістичних прогнозів: систематичне зростання кількості докторантів, ніж у середньому частка студентів. А це може мати позитивний результат у динаміці розвитку регіону [4].

Висновки з даного дослідження. Стратегічний напрям підвищення ролі поморських вузів у розвитку туристичної економіки передбачає наступне:

- Поморські вищі навчальні заклади є великими експортерами освітніх послуг (у тому числі, надання освітніх послуг іноземними мовами та збільшення кількості міжнародних публікацій).
- Розробка і підвищення рівні викладання Поморськими навчальними закладами.
- Поморський академічний сектор більш активно бере участь у міжнародних міжуніверситетських мережах, а тому помітне підвищення активності Поморських ВНЗ у міжнародних програмах.
- Посилення кадрового потенціалу вищих навчальних закладів завдяки вдосконаленню і збільшенню міжнародної мобільності власних кадрів, також пошук наукових кадрів у результаті міжнародного співробітництва.
- Новий механізм для співпраці між університетами для більш повного і якісного використання людського потенціалу.
- Впровадження механізму систематичного співробітництва між університетами та школами для поліпшення якості освіти на різних етапах освітньої траєкторії.
- Реалізація механізму систематичного співробітництва академічного і господарського сектора з формуванням освітньої пропозиції і покращення якості навчання з урахуванням ідентифікованих потреб роботодавців, у тому числі в галузях з найбільшим потенціалом розвитку.
- Діюча система вищого професійного навчання на базі перетворених вищих шкіл у важливих міських осередках, що враховує специфіку економіки окремих частин регіону [9].

Література

1. Стратегія Розвитку Поморського Воєводства 2020, Сеймик Поморського Воєводства, Гданськ 2012.
2. Borzyszkowski J. Polityka turystyczna państwa / J. Borzyszkowski. - Koszalin: Politechnika Koszalińska, 2005. – S. 92-93.
3. Gołembski G. (red.) Kierunki rozwoju badań naukowych w turystyce, PWN / G. Gołembski. - Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2003. – 470 s.
4. Jaworski Z. Studia turystyki i rekreacji w Polsce / Z. Jaworski. – Warszawa: Wyższa Szkoła Ekonomiczna, 2008. – 210 s.
5. Matysiak A. (red.) Strategia rozwoju szkolnictwa wyższego: 2010-2020 / A. Matysiak. - Warszawa: WUW, 2009. – 131 s.
6. Nowakowska A. Cele i treści akademickiego kształcenia w dziedzinie turystyki i rekreacji / A. Nowakowska. - Kraków: AWF Kraków, 2001 (Zeszyty Naukowe nr 81). – 340 s.
7. Panasiuk A. (red.) Kadry w gospodarce turystycznej, Uniwersytet Szczeciński / A. Panasiuk. - Szczecin: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, 2008. – 613 s.
8. Województwo pomorskie 2010, 2011. - Urząd statystyczny Gdańsk: http://www.stat.gov.pl/gdansk/69_1048_PLK_HTML.htm
9. Wiadomości turystyczne. - kwiecień, 2012: <http://www.wiadomosciturystyczne.pl/files/szkoly%20wyzsze.pdf>